

OPLEGNOTITIE VOORTGANGSDOCUMENT RES-REGIO DRENTHE 2023

Drentse Energietafel | maart 2023

Context

Van RES 1.0 naar voortgangsdokument RES-regio 2023

In 2021 spraken we in de RES-regio Drenthe af om in 2030 3,45 TeraWattuur (TWh) duurzame energie op land op te wekken met windmolens, zonneparken en grote zonnedaken. We stelden ambities op over hoe we dat het best kunnen doen. Ook maakten we afspraken over het stimuleren van zonnepanelen op daken en zoeken we naar duurzame warmtebronnen om onze huizen en gebouwen op een andere manier te verwarmen.

In 2022 stelde de Drentse Energietafel de *Notitie op weg naar RES 2.0* op. Hierin stond beschreven welke stappen we zouden zetten richting de *RES 2.0 RES-regio Drenthe*. In deze notitie en in de *RES 1.0* wordt gesproken over het door de raden, Staten en algemeen besturen laten vaststellen van een RES 2.0-regio Drenthe in 2023. In de tussentijd is op landelijk niveau de terminologie RES 2.0 vervangen door Voortgangsdokument 2023. In de RES-regio Drenthe gebruiken we de nieuwe terminologie.

Het *Voortgangsdokument RES-regio Drenthe 2023* is informierend en niet kaderstellend: het kent geen aanvullende ambities of gewijzigde kaders ten opzichte van de *RES 1.0-regio Drenthe*. Daarom wordt het *Voortgangsdokument RES-regio Drenthe 2023* vastgesteld door de colleges en dagelijks besturen en ter informatie aan de raden, Staten en algemeen besturen aangeboden.

Landelijk wordt nog wel gesproken over een RES 2.0 wanneer bij het uitvoeren van de Regionale Energiestrategie nieuwe inzichten ontstaan die leiden tot het aanpassen van regionale ambities of het vaststellen van nieuwe regionale kaders voor toekomstige ontwikkelingen. Dat is op dit moment in de RES-regio Drenthe niet aan de orde. Omdat de landelijke ambitie optelt tot 55 TWh in 2030, in plaats van de gevraagde 35 TWh, verwachten we voor 2030 geen extra opgave.

Dit voortgangsdokument is een piketpaaltje richting 2030. Het laat zien waar we in de RES-regio Drenthe op dit moment staan, wat er is gebeurd en waar we de komende jaren aan gaan werken. Op lokaal niveau en op regionaal niveau. We gaan daarmee van strategie naar uitvoering. Zo zorgen we er samen voor dat de Drentse energietransitie niet blijft steken, maar dat deze doorgaat en slaagt.

Ontwikkelingen

De energiecrisis heeft tot een heel nieuw speelveld geleid. De markt is nu compleet anders dan die was bij de vaststelling van de RES 1.0 en inwoners en bedrijven gaan – noodgedwongen – veel bewuster om met hun energiegebruik. Dat verandert de rol van de overheid: van het stimuleren en in gang zetten naar faciliteren en versnellen. Dat vraagt om een vernieuwde, intensieve manier van samenwerking en daadkracht.

De uitdaging is het tempo: de energietransitie is volop aan de gang. Dat is ook nodig om de doelstellingen in 2030 te halen. De transitie gaat inmiddels zo snel dat de netinfrastructuur overbelast is. Er wordt hard gewerkt om dat knelpunt op te lossen. Naast de techniek is het aantal 'handjes' een probleem. In Drenthe is er veel werk in de energietransitie, maar zijn er te weinig mensen die dat werk kunnen doen.

Huidige situatie

We constateren dat op 31 december 2022 met 1,909 TWh een aanzienlijk deel van onze bijdrage van 3,45 TWh is gerealiseerd (de huidige opwek). De realisatiegraad is in de afgelopen periode verder gestegen naar 55,3%.

Inwoners zijn volop aan de slag met de energietransitie. We verwachten daarom dat het aardgasgebruik de komende jaren daalt. Alle Drentse gemeenten hebben de rol van energieregisseur voor de gebouwde omgeving goed opgepakt en hebben een Transitievisie Warmte opgesteld.

Gewenste situatie

We spraken regionaal af om in 2030 3,45 TeraWattuur (TWh) duurzame energie op land op te wekken met windmolens, zonneparken en grote zonnedaken. We stelden ambities op over hoe we dat het best kunnen doen. De komende jaren moet nog 44,7% worden gerealiseerd. Realisatie van de gehele Drentse bijdrage van 3,45 TWh lijkt op weg naar 2030 haalbaar. De vertaling van (techniek neutrale) ambities naar concrete plannen, projecten en vergunningen voor 1 januari 2025 lijkt niet meer realistisch. Stevige inspanning is nodig om alle projecten zo snel mogelijk te vergunnen, het elektriciteitsnet op tijd te verzwaren en projecten voor 2030 te realiseren.

Ook maakten we afspraken over het stimuleren van zonnepanelen op daken en zoeken we naar duurzame warmtebronnen om onze huizen en gebouwen op een andere manier te verwarmen. We maken hier regionaal werk van. Voor het oplossen van de knelpunten, zoals financiering en netcapaciteit, trekken we samen op.

Uitvoering

We werken lokaal aan het behalen van onze ambitie. Om efficiënter en effectiever te werken aan de opgave, trekken we regionaal op aan de Drentse Energietafel. Regionaal pakken we de komende twee jaar de volgende onderwerpen met prioriteit op:

- *Regionale Routekaart Netinfrastructuur Elektriciteit*
We werken, samen met overheden, netbeheerders en maatschappelijke partners, intensiever aan de aanpassing van het elektriciteitsnet. Met als doel te komen tot een netinfrastructuur die passend is voor de energievraag- en het aanbod, van nu en de toekomst. Hierin zoeken we actief naar de samenhang met het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (p MIEK).
- *Regionale Routekaart Warmtebronnen & -infrastructuur*
We herijken de alternatieve bronnen binnen de regio Drenthe. Dit biedt input voor de gemeenten om in hun Transitievisies Warmte 2.0 keuzes te heroverwegen of aan te scherpen. We maken de toekomstige elektriciteitsvraag voor warmte zo scherp mogelijk, zodat de netbeheerders hierop hun investeringsplannen kunnen maken. Hierin zoeken we actief naar de samenhang met het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (p MIEK) en de Regionale Aanpak Laadinfrastructuur (RAL).
- *Versnellingsaanpak Zon-op-dak*
We werken aan een stevig meerjarig uitvoeringsprogramma zon-op-dak voor de sporen MKB, landbouw en maatschappelijk vastgoed, dat in samenwerking met alle betrokken partners wordt uitgevoerd.
- *Uitvoeringsprogramma Groen Gas*
De productie van groen gas biedt kansen voor onze regio. De komende periode maken we daarom regionale afspraken over de productie van groen gas. Op weg naar 2025 stellen we aan de hand van deze afspraken een uitvoeringsprogramma op, dat in samenwerking met alle betrokken RES-partners wordt uitgevoerd.

Participatie

Omdat we met het opstellen van het *Voortgangsdokument RES-regio Drenthe 2023* van strategie naar uitvoering zijn gegaan, ligt de nadruk nu op participatie bij het realiseren van concrete projecten. Op regionaal niveau is de inzet daarom komen te liggen op informeren over de voortgang van de RES en heeft er niet opnieuw beleidsparticipatie plaatsgevonden.

Vervolgstappen

De komende twee jaar geven de colleges en dagelijks besturen middels de Drentse Energietafel uitvoering aan de regionale uitvoeringsstrategie. Voor 2025 stellen zij daarvoor opnieuw een voortgangsdokument op, die in Q2 2025 door de colleges en dagelijks besturen wordt vastgesteld, en vervolgens ter informatie aan de raden, Staten en algemeen besturen wordt aangeboden. Aangezien de uitvoeringsstrategie tot 2025 is opgenomen in het *Voortgangsdokument RES-regio Drenthe 2023*, wordt hiervoor geen aparte notitie opgesteld.

Financiën

Voor de uitvoering van de RES heeft de RES-regio Drenthe tot 2025 een doeluitkering van het Rijk ontvangen. Het doel is om het proces binnen de doeluitkering van het Rijk uit te voeren. Mochten de kosten hoger uitvallen omdat meer onderwerpen gezamenlijk worden opgepakt die niet direct tot de – door de NP RES aan de RES-regio Drenthe – gegeven opdracht vallen, dan kunnen we terugvallen op de afgesproken verdeelsleutel van 30% voor provincie Drenthe, 60% voor de gemeenten en 10% voor waterschappen. Wanneer dit het geval is, zal de Drentse Energietafel hiervoor een separaat voorstel aan de colleges en dagelijks besturen sturen.